

7. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ: СУЧАСНА ПРАКТИКА, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

*Бенько В.С., здобувач вищої освіти
ступеня доктора філософії
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль*

Зростання ролі сфери електронних комунікацій «вимагає від засобів електрозв'язку підвищення якості обслуговування, впровадження новітніх досягнень науково-технічного прогресу, які дозволяють швидко і високоякісно отримати необхідну інформацію і прийняти ефективне рішення»[5, с. 256].

«Розвиток засобів електрозв'язку і підвищення їх доступності для населення створюють більший соціальний ефект, який проявляється в поліпшенні умов життя людей, підвищенні його комфортності, зростає інформованість і комунікабельність суспільства. Економічній природі послуг електрозв'язку притаманні специфічні галузеві особливості, які суттєво вирізняють її від інших галузей виробництва і суттєво впливають на організацію обліку» [5, с. 257].

Проблемні питання обліку та контролю доходів та витрат досліджували В.А. Дерій, З.-М.В. Задорожний, І.В. Жиглей, І.Д. Лазаришина, С.О. Левицька, В.В. Сопко. Однак, не применшуючи наукові дослідження зазначених авторів, слід акцентувати увагу на проблемних питаннях.

У НП(С)БО 16 «Витрати» трактує «витрати, як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення вла-

сного капіталу (за винятком зменшення власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками» [7].

Податковий кодекс України зазначає «витрати – це сума будь-яких витрат платника податку в грошовій, матеріальній та нематеріальній формах. Такі витрати спрямовані на здійснення господарської діяльності платника податку (підприємця)» [9].

«Витрати підприємства – одна із важливих категорій управлінського обліку та якісної оцінки діяльності підприємства. Для управління необхідно знати не просто витрати, а інформацію про витрати на будь-що (продукт або його партію, послугу)» [2].

«Витрати на підприємстві мають різну структуру та функціональну обумовленість. Їх визначають ряд факторів, основними з яких є: тип і характер діяльності, тип і характер понесених витрат і спосіб їх включення у собівартість» [1].

Одним із важливих завдань обліку є визначення суті доходів і витрат та правильне їх відображення у відповідності до встановленої практики. Інформаційна база щодо доходів і витрат має постійно оновлюватись з врахуванням змін у законодавстві та з обов'язковим враховувати специфіки діяльності в сфері електронних комунікацій.

Відповідно до НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», «доходи – збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке приводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)» [8].

Доходи в сфері електронних комунікацій змінюються під впливом попиту на ринку, тому потрібно не лише вивчати цей ринок, але прогнозувати зміни на ньому, що дає можливість у подальшому приймати обґрунтовані управлінські рішення. Особливу увагу потрібно зосередити на аналізі продажів, зміні попиту клієнтів, діяльності конкурентів, застосуванні новітніх технологій, проблемах розра-

хунків, що сприяє подальшій ефективній роботі та дає можливість розвиватись підприємству.

Аналіз отриманих доходів і проведених витрат повинен ґрунтуватися на принципах, які забезпечують належну організацію обліку у відповідності до застосовуваної класифікації цих важливих показників. Добре налагоджена система сприяє застосування правильного групування показників діяльності, встановлює співвідношення між ними та дає можливість обґрунтувати доцільність проведення витрат на застосування сучасних технологій у даній сфері.

«Мобільний зв'язок сьогодні є однією з найбільш могутніх рушійних сил в індустрії телекомунікацій. Прибутки від мобільного зв'язку перевищують прибутки від зв'язку в стаціонарних телефонних мережах» [4, с. 66].

«Over The Top (OTT) – це платформа, яка допомагає постачальникам послуг пропонувати відео, аудіо та інші медіа через IP-мережу без будь-якої технологічної співпраці з мережевими операторами» [10].

Зростання OTT спричинило зміни в діяльності телекомунікаційних компаній щодо кількості клієнтів та доходів, тому що забезпечує розширення функцій за меншу ціну. Основним джерелом доходів для компаній були голосові дзвінки і SMS. Використання послуг OTT передбачає задіяння мереж телекомунікаційних компаній, коли йде мова про передачу даних, але завдяки значному розширенню функцій програм OTT користувачі перейшли від телекомунікаційних SMS і MMS до обміну повідомленнями OTT, що дає можливість доступу до додаткових функцій, зокрема, групових розмов.

«Оптоволоконні технології та бездротові системи передачі даних стають необхідністю у багатьох комерційних проєктах. Глобальний ринок, зокрема Fiber to the Building (FTTB), оцінений у понад \$14 млрд у 2020 році, за прогнозами, досягне майже \$30 млрд до 2026 року» [11].

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що на даний час залишаються ще недостатньо вирішеними ключові питання методології і організації обліку, що зумовлює необхідність застосування детальної класифікації доходів і витрат та їх оцінки, яка суттєво впливає на кінцеві показники діяльності.

Перелік посилань:

1. Андрищенко Н. С. Суть і значення витрат: історичний аспект. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 5. С. 3–7.

2. Козак В. Г. Визначення поняття «витрати» та їх оцінка. *Реформування економіки України: стан та перспективи* : матеріали IV Міжнародного науково-практичного конференції (м. Київ, 26-27 лист. 2009 р.). Київ: МІБО КНЕУ, 2009. С. 129–131.

3. Король С. Я. Бухгалтерський облік у готельному господарстві. Київ: 2019. 353 с.

4. Лазоренко Л. Соціально-економічний розвиток підприємств зв'язку: стан та перспективи : монографія. Київ: Талком, 2017. 279 с.

5. Лучко М. Р., Бенько І. Д., Яцишин С. Р., Мельник Н. Г. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 390 с.

6. Малюга Л. М., Гоменюк М. О., Пархоменко Л. А. Статистика обліку доходів і витрат в управлінні підприємствами сфери обслуговування. *Економіка та суспільство*. Вип. 47. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2146/2075>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. наказом М-ва фінансів України від 31 груд. 1999 р. № 318 (редакція від 3.11.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

8. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом М-ва фінансів України від 7 лют. 2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

9. Податковий Кодекс України: від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

10. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/what-ott-telecom-how-impacting-revenues-telcos-abhishek-upadhyay>

11. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/shho-take-tehnologiya-fttb-i-yaki-yiyi-perevagy-dlya-biznesu>